

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Työ- ja elinkeinoministeriön asettama laaja-alainen työryhmä on valmistellut lausuttavana olevan suunnitelman valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen monivuotisesta suunnitelmasta.

Lausuttavana olevassa suunnitelmassa esitetään valtion T&K-rahoituksen käytön päälinjaukset vuosille 2025–2032, TKI-järjestelmän nykytila ja järjestelmää koskevat tavoitteet sekä T&K-toiminnan rahoituksen päälinjaukset. Satakuntaliiton mukaan periaatteet T&K-rahoituksen monivuotisen suunnitelman toimeenpanosta ja T&K-rahoituksen kohdentamisesta ovat kannatettavia.

Satakuntaliitto toteaa kuitenkin, että ns. laaja-alaisessa työryhmässä olisi ollut keskeistä olla mukana myös maakuntien edustajat. Maakuntien liitoilla on osaltaan merkittävä rooli alueellisen innovaatiotoiminnan sekä innovaatioympäristöjen edistämässä alueellaan ja suunnitelman mukaisesti T&K-investoinneilla tavoitellaan mm. kestäväen talouskasvun vauhdittamista, kilpailukyvyyn vahvistumista, tuottavuuden kasvua, elinkeinoelämän ja yhteiskunnan uudistumista sekä sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää kasvua. Näitä tavoitteita toteutetaan maakunnissa, Maakuntaohjelmat ja maakuntien älykkään erikoistumisen strategiat ja niiden painopisteet olisi myös huomioitava, kun valmistellaan valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen monivuotisen suunnitelman painopisteitä.

Satakuntaliitto tuo esille, että suunnitelmassa painottuu top down -ajattelutapa korostaen mm. Suomen Akatemian ja Business Finlandin rahoitusta. Satakuntaliitto pitää tavoiteltavana ja suositeltavana, että T&K-rahoituksen kohdentamisessa huomioidaan myös alhaaltapäin ylös suuntautuvia innovaatioita ja luovuutta sekä nähdään aluetalouden potentiaali kansallisesti.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Satakuntaliitto tuo esille, että korkealaatuinen koulutus, tiede sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta ovat mahdollistaneet Suomen ja suomalaisten hyvinvoinnin sekä menestymisen

kansainvälisissä vertailuissa. Koulutuksella ja tutkimuksella luodaan yhteiskuntaa vahvistavaa ja uudistavaa sivistysperustaa, joka osaltaan on edellytyksenä kansalaisyhteiskunnalle ja hyvinvoinnille. Satakuntaliitto toteaa, että korkeakoulutuksen uusien innovatiivisten toimintamallien kehittäminen sekä saavutettavuuden vahvistaminen luo sekä kansallisella että aluetasolla edellytyksiä yritysten ja yhteiskunnan osaavan työvoiman saatavuudelle sekä taloudellisen hyvinvoinnin kasvulle.

Satakuntaliitto toteaa, että innovaatiopolitiikan strateginen kokonaisuus tulisi kytkeä vahvemmin maakunnallisiin strategiaprosesseihin edistään esim. kasvu- ja muutosalojen, uusien kyvykkyyksien ja muuttuvien osaamis- ja työvoimatarpeiden ennakointia. Vaikuttavuuden vahvistaminen edellyttää yhteistä tahotilaa sekä riittäviä resursseja. Valtion budjetissa tulisikin varata riittävästi T&K - resursseja myös alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen rahoittamiseen maakuntien liittojen rahoituksen kautta. Satakuntaliitto toteaa, että elinkeinoelämän tarpeista lähtevää TKI-toimintaa sekä koulutusorganisaatioiden ja tutkimuslaitosten profiloitumista ja yhteistyötä maakuntien älykkään erikoistumisen strategioiden mukaisesti on keskeistä edistää sekä alueellisen, kansallisen että kansainvälisen vaikuttavuuden vahvistamiseksi.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Suunnitelman mukaan yhteistyötä tulee lisätä ja vahvistaa läpi koko suomalaisen TKI-järjestelmän. Suunnitelmassa tuodaan esille, että rahoittajayhteistyötä erityisesti Suomen Akatemian ja Business Finlandin välillä on tärkeää tiivistää. Samoin on tuotu esille hyvinvointialueiden yliopistosairaaloitten yhteistyö.

Satakuntaliitto toteaa, että kansallisen ja alueellisen innovaatiotoiminnan osalta on merkityksellistä edistää rahoittajien yhteistyötä sekä rahoitusinstrumenttien synergian vahvistamista samoin kuin kumppanuuksia yhteiskunnan eri toimijoiden kesken. T&K-toiminnan tulosten käyttöönotto ja skaalautuminen sekä kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen on keskeisessä asemassa. Myös koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden työn tulokset tulee hyödyntää nykyistä tehokkaammin, nopeammin ja laajemmin liiketoiminnassa. Elinkeinoelämän tarpeista lähtevää T&K-toimintaa sekä koulutusorganisaatioiden ja tutkimuslaitosten profiloitumista ja yhteistyötä maakuntien älykkään erikoistumisen strategioiden mukaisesti on keskeistä edistää sekä alueellisen, kansallisen että kansainvälisen vaikuttavuuden vahvistamiseksi. Tässä maakuntaohjelmalla on keskeinen rooli, sillä se osaltaan luo alueilla puitteet kumppanuuksille ja kehittämiselle.

Satakuntaliitto painottaa, että alueellisesti tarvitaan myös enemmän julkisia varoja koulutukseen sekä uuden osaamisen ja uusien innovaatioiden luomista tukevaan tutkimukseen ja kehittämiseen.

Business Finlandin kattava läsnäolo alueilla kytkee parhaimmillaan kansalliset kehittämistavoitteet ja -hankkeet alueellisiin verkostoihin käytännön tasolla. Keskeistä on kuitenkin, että kehittämistoimijoilla on riittävä tietotaso, mikä mahdollistaa resurssien yhteensovittamisen.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Suunnitelmassa tuodaan, että T&K-rahoitusta yritysten T&K-toimintaan Business Finlandin kautta lisätään. Satakuntaliitto pitää tätä kannatettavana, mutta painottaa tarvetta myös jatkuvalla keskustelulle maakunnan liiton ja BF:n kesken, jotta alueiden vahvuudet tulevat esille. Satakuntaliitto esim. kohdistaa kehittämisrahoitusta maakunnan kannalta keskeisille teemoille, ja hanketoimijoina ovat edustettuina yliopisto- ja korkeakoulutusorganisaatiot. Hankkeiden tavoitteet kohdistuvat innovaatiotoiminnan ja osaamisen vahvistamiseen sekä toimintaympäristön vahvistamiseen. Satakunnan vahvuuksiin perustuvien osaamis- ja innovaatiokeskittymien edistäminen sisältyy maakunnan älykkääseen erikoistumiseen ja kytkeytyy myös EU:n innovaatiotoiminnan kokonaisuuteen. Kehittämishankkeissa on usein myös yritystoimijoita mukana, ja ne kohdistuvat osaamis- ja innovaatiokeskittymien sekä toimintaympäristön vahvistamiseen. Satakuntaliitto tuo esille, että yhteinen keskustelu BF:n, ELY-keskuksen sekä maakuntaliiton on tärkeää kohdennettaessa suunnitelman mukaisesti T&K-rahoitusta kilpailullisin menettelyin Business Finlandin ja ELY-keskusten kautta T&K-toimintaa aloittaville yrityksille sekä pk -yrityksille, jotka sitoutuvat pitkäjänteisesti lisäämään T&K-toimintaa.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Suunnitelman mukaisesti on tarkoitus lisätä T&K-rahoitusta yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yliopistosairaaloitten T&K-toimintaan uutta tietoa ja osaamista tuottavan kunnianhimoisen tutkimuksen edellytysten vahvistamiseksi. Suomen Akatemian kautta lisätään rahoitusta korkealaatuiseen ja uutta tietoa tuottavaan kilpailullisesti rahoitettuun tutkimukseen.

Satakuntaliitto toteaa että, kansallisesti ja alueellisesti uutta tietoa tuottavan T&K-toiminnan edistämässä merkityksellistä on vahvistaa koulutusjärjestelmän osalta myös kumppanuuksia yhteiskunnan eri toimijoiden kesken. Tässä aluekehittämislainsäädännön mukaisesti laadittavilla maakuntaohjelmilla on keskeinen rooli, sillä ne osaltaan luovat alueilla puitteet kumppanuuksille ja kehittämiselle.

Edistämällä yritysten, maakuntaliiton, Business Finlandin sekä muiden viranomaisten yhteistyötä ja kumppanuutta luodaan otollisia olosuhteita alueellisen TKI-toimintaympäristön kehittymiselle. Aluelähtöisellä kehittämisellä voidaan sysätä liikkeelle siten laajempia kehitysprosesseja kohti valtakunnallista tai kansainvälistä TKI-rahoitusta.

Satakuntaliitto toteaa myös, että korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoituksen lisääminen luo sekä kansallisella että alueatasolla edellytyksiä myös yritysten ja yhteiskunnan osaavan työvoiman saatavuudelle sekä taloudellisen hyvinvoinnin kasvulle. Suunnitelman mukaisesti vahvistetaan

tutkijanuria panostamalla tohtorin tutkintoa seuraavaan vaiheeseen. Nykyistä laajemmalla työnantajien yhteistyöllä varmistetaan, että tohtorikoulutetuilla on uranäkymiä kaikilla työnantajasektoreilla.

Satakuntaliitto toteaa, että kansallisen ja alueellisen innovaatiotoiminnan osalta on merkityksellistä edistää korkeakoulutuksen, tutkimuksen sekä elinkeinoelämän kumppanuuksia sekä kansallisella että aluetasolla.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Suunnitelman mukaisesti T&K-rahoitusta kohdistetaan kansainvälisesti korkeatasoisten ja yhteiskäyttöisten tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien tason säilyttämiseksi vahvuusaloilla.

Satakuntaliitto toteaa, että kansallisen ja alueellisen innovaatiotoiminnan osalta on merkityksellistä edistää rahoittajien yhteistyötä sekä rahoitusinstrumenttien synergian vahvistamista samoin kuin kumppanuuksia yhteiskunnan eri toimijoiden kesken. T&K-toiminnan tulosten käyttöönotto ja skaalautuminen sekä kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen on keskeisessä asemassa.

Satakuntaliitto tuo esille, että maakuntien kannalta oleellista on huippututkimuksen ja -yksiköiden ja keskitettyjen rahoitusmallien lisäksi panostus alueellisten yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen osaamisen kehittämiseen. T&K-toiminnassa koko Suomen potentiaali pitää saada käyttöön, antaa sille riittävä rahoitus ja sitä kautta kehittymisen mahdollisuus. Suunnitelman mukaisesti suurteholaskennan suorituskyvyn säilyttäminen maailman kärjessä varmistetaan osallistumalla eurooppalaiseen rahoituskilpailuun. Myös yritysten kyvykkyyttä hyödyntää suurteholaskentaa vahvistetaan.

Satakuntaliiton mukaan tavoite suurteholaskennan suorituskyvyn säilyttämisestä on kannatettava. Satakuntaliitto toteaa, että keskisuurten ja pienten yritysten sekä myös yliopistokeskusten, ammattikorkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen mahdollisuudet osallistua kyvykkyyksiä vahvistavaan toimintaan. Innovaatioita syntyy myös käytännön tekemisen tasolla, missä tekijöillä on vahva soveltavan tutkimuksen tai ammatillisen koulutuksen tausta.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**

- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

Suunnitelman mukaan lisätään asteittain EU:n T&K-rahoituksen kansallista vastinrahoitusta. Aktivoidaan uusia toimijoita, erityisesti yrityksiä, hakemaan EU:n T&K-rahoitusta. Kehitetään EU-vastinrahoitusta tukemaan uusien toimijoiden osallistumista EU-ohjelmiin. Tavoitellaan EU-rahoituksen saannon kaksinkertaistamista. Varmistetaan rahoittajien kyky toteuttaa yhteisiä ohjelmia ja osallistua niiden valmisteluun.

Satakuntaliitto toteaa, että EU-vastinrahoituksen lisääminen on kannatettavaa ja luo mahdollisuuksia myös uusille toimijoille osallistua EU-ohjelmiin.

Satakuntaliitto tuo esille myös, että on maakunnan yhteistyöryhmien sihteeristöt ovat merkityksellistä rahoittajien yhteistyön edistämisessä sekä alueellisten toimijoiden kyvykkyyksien vahvistamisessa ja yhteisten ohjelmien valmistelussa. Suunnitelman mukaisesti suomalaisten TKI-toimijoiden edellytyksiä vahvistetaan tehdä T&K-yhteistyötä keskeisten kumppanimaiden ja kansainvälisten yritysten ja organisaatioiden kanssa.

Satakuntaliitto tuo esille, että kansainvälisen T&K-yhteistyön vahvistamisessa myös maakuntien älykkään erikoistumisen kumppanuudet on hyvä huomioida. Maakunnan vahvuuksiin perustuvien osaamis- ja innovaatiokeskittymien edistäminen sekä lisäarvoa tuottavien kv-kumppanuuksien tunnistaminen ja ylläpito sisältyvät älykkääseen erikoistumiseen ja ovat osa EU:n innovaatiotoiminnan kokonaisuutta.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Suunnitelman mukaisesti T&K-toiminnassa ja sen suuntaamisessa tunnistetaan globaalit ja kansalliset yhteiskunnalliset haasteet ja niiden TKI-toimijoille luomat mahdollisuudet Suomen vahvuudet huomioiden. Tutkimus- ja innovaationeuvoston johdolla tunnistetaan strategisia valintoja osallistavassa ja avoimessa prosessissa.

Satakuntaliitto toteaa, että maakuntaohjelmat ja maakuntien älykkään erikoistumisen strategiat sekä niiden painopisteet olisi myös huomioitava, kun valmistellaan valtion tutkimus- ja innovaationeuvoston strategisia valintoja osallistavassa ja avoimessa prosessissa.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

T &K-investoinneilla tavoitellaan suunnitelman mukaisesti mm. kestäväen talouskasvun vauhdittamista, kilpailukyvyen vahvistamista, tuottavuuden kasvua, elinkeinoelämän ja yhteiskunnan uudistumista sekä sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää kasvua

Satakuntaliitto toteaa, että on keskeistä luoda selkeä seurantaprosessi T&K-rahoituksen vaikuttavuudesta.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Tutkimus- ja innovaatiomyönteisen toimintaympäristön kehittämiseksi on suunnitelman mukaan tarpeen tunnistaa ja purkaa T&K-yhteistyön esteitä ja luoda sille kannusteita.

Satakuntaliitto toteaa, että maakunnallinen TKI-yhteistyö osaltaan tunnistaa ja purkaa tunnistettuja toimintaympäristön haasteita sekä luo mahdollisuuksia uusille toimintamalleille ja kumppanuuksille.

Vesiluoma Timo
Satakuntaliitto

Laitinen Katja
Satakuntaliitto